

4. MacBeath J. Learning for your self: supported study in Strathclyde schools / J. Macbeath. – Strathclyde: Strathclyde Regional Council, 1993 – 156 p.
5. McDonough S. Learner strategies // Language Teaching. – 1992. – #32. – P.1-18.
6. Undergraduate handbook guide // Newcastle University. – Режим доступу до журн.: <http://www.ncl.ac.uk/undergrad/handbook/guide.html> (15.05.12).

РЕЗЮМЕ

О. М. Палеха Создание учебной среды для выполнения самостоятельной внеаудиторной работы будущими учителями иностранного языка в высших учебных заведениях Великобритании.

В статье рассматриваются особенности создания в высших учебных заведениях Великой Британии благоприятной учебной среды для выполнения самостоятельной внеаудиторной работы будущими учителями иностранного языка. Автор анализирует основные компоненты учебной среды и исследует специфику ее функционирования при условии использования новейших информационных и коммуникационных технологий.

Ключевые слова: самостоятельная внеаудиторная работа, учебная среда, компоненты учебной среды, будущие учителя иностранного языка, новейшие информационные и коммуникационные технологии.

SUMMARY

O. Peleha. Creating of learning environment for the making of independent off classing work of english language's future teachers at the higher establishments of Great Britain.

The article focuses on considering special conditions of creating learning environment for future foreign language teachers' independent learning in British high educational establishments. The author analyzes the main components of learning environment and special conditions of its function in situation of usage information and communications technologies.

Key words: independent learning, learning environment, components of learning environment, future foreign language teachers, information and communications technologies.

УДК 378+371.13(005):78

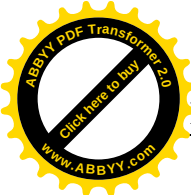
Л. В. Пушкар

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

МУЗИЧНА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ: ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті актуалізовано питання історичного розвитку та особливостей музичного виховання молоді у різні визначні періоди минулих віків; представлено порівняльно-історичний аналіз наукових праць та сучасного практичного стану музичної підготовки майбутніх учителів немусичних спеціальностей у вищих навчальних закладах; висвітлено проблему музично-естетичного виховання студентів педагогічних університетів як невід'ємного компоненту їх професійної майстерності.

Ключові слова: музично-естетичне виховання, музична підготовка, майбутні вчителі, історичний розвиток.

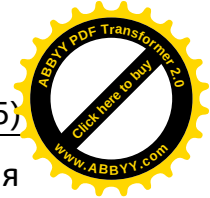
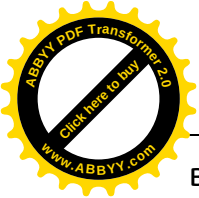
Постановка проблеми. Реалізація завдань Національної доктрини розвитку освіти, Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI століття»), нових стандартів освіти неможлива без підготовки висококваліфікованих спеціалістів, здатних до творчої праці, професійного розвитку. Саме у державних нормативних документах визначаються як місце фахівця у структурі господарства держави, так і підсумкові вимоги до випускника навчальних закладів різного рівня акредитації. Останні повинні бути представлені переліком компетенцій, ступінь сформованості яких визначає здатність майбутнього вчителя до виконання різних видів діяльності, зокрема музичної діяльності.

Музична підготовка майбутніх учителів у вищих навчальних закладах України III–IV рівнів акредитації має свої історичні традиції. Її генеза розпочинається разом із появою вчительських семінарів. Протягом багатьох століть музика була одним із основних навчальних предметів у змісті середньої та вищої освіти.

Аналіз актуальних досліджень. Рішенням питання розвитку загальної і моральної культури підрастаючого покоління засобами музичного мистецтва, у тому числі поліпшення процесу музичного виховання, присвячували свої дослідження відомі українські, російські та зарубіжні філософи і педагоги (М. Леонтович, С. Людкевич, Я. Степовий, В. Сухомлинський, К. Ушинський, С. Шацький), які обґрунтовують доцільність застосовування мистецтва, зокрема музичного, у навчально-виховному процесі з метою підвищення його ефективності. Музика розглядається ними як могутній засіб виховання, що емоційно й естетично наповнює духовне життя людини.

Джерельною основою слугують також праці, в яких розглядається історичний розвиток і особливості музичного виховання молоді на різних визначних етапах минулих століть (А. Болгарський, М. Маріо, О. Михайличенко, Г. Ніколаї, В. Новосельська, О. Овчарук, А. Омельченко, В. Попова, Л. Пушня, Т. Танько та ін.).

Результати аналізу науково-педагогічної літератури свідчать, що сьогодні освітяни характеризують музично-естетичну підготовку майбутніх учителів як невід’ємний компонент професійної майстерності педагогічних кадрів. Так, актуалізується проблема естетичного виховання студентів-філологів та істориків, майбутніх вчителів початкових класів засобами музичного мистецтва. Дослідники (В. Вергунова, Н. Євстигнеєва, С. Лупінович, М. Рожко, І. Цебрій, В. Швирка) акцентують свою увагу на необхідності озброєння студентів естетико-педагогічними знаннями, методичними

вміннями та навичками для ефективного здійснення естетичного виховання учнів під час викладання всіх шкільних предметів, а також у позакласній роботі. Проте, серйозної уваги потребує вітчизняний та європейський досвід науково-експериментальної роботи щодо використання музики у підготовці майбутніх учителів немусичних спеціальностей.

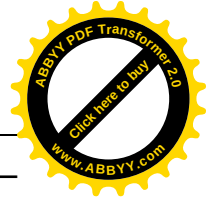
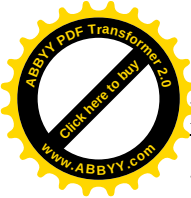
Мета статті – дослідити генезу музичної підготовки студентської молоді, вивчити досвід музичного навчання та виховання майбутніх учителів на теренах історії.

Виклад основного матеріалу. Першочерговим загальнокультурним завданням називає А. Болгарський інтеграцію духовного мистецтва в життя сучасної людини, що вже на філософському рівні усвідомлюється багатьма дослідниками. Науковець вважає, що «проблема духовного розвитку майбутнього вчителя музики в сучасній Україні може успішно вирішуватися лише у взаємозв'язку світської системи виховання з філософсько-педагогічними концепціями мислителів релігійного спрямування, що відповідає інтересам сучасної педагогічної освіти та її спрямованості на розвиток духовності майбутнього вчителя» [1, с. 4–7]. Ми згодні з автором, що відповідь на запитання щодо формування духовності учнів залежить від професійної підготовки вчителів музики з урахуванням нових ідей і світових традицій. У свою чергу зазначимо, що формування духовності вихованців залежить також від професійної підготовки не тільки вчителів музики, але, у значній мірі, від професійної компетентності майбутніх учителів немусичних спеціальностей.

Визначенню та теоретичному обґрунтуванню основних історичних етапів виникнення та розвитку процесу музичного виховання дітей та молоді в Україні присвячені дослідження О. Михайличенка. Науковець виокремлює історико-синкретичний (стародавні часи – XI ст.), ортодоксально-секуляризаційний (XI–XIX ст.), змістово-визначальний (60–90 роки XIX ст.) та педагогічно спрямований (з кінця XIX ст.) етапи [6, с. 72].

Важливість музичної освіченості людини XVIII–XIX століття як невід'ємної складової її загальної культури підтверджують своїми дослідженнями О. Овчарук А. Омельченко В. Попова.

Так, висвітлюючи питання становлення мистецької освіти на Переяславщині у XVIII–XX ст., О. Овчарук акцентує увагу на тому, що музика у навчальних закладах того часу розглядалась як невід'ємний компонент загальнолюдської культури, як один з основних предметів навчання. Науковець відзначає, що за давньою середньовічною традицією музика в шкільній системі виховання входила до складу семи вільних наук:

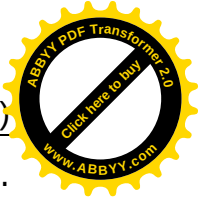
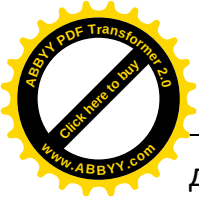
«тривіуму» – (граматика, риторика, діалектика) та «квадривіуму» – (арифметика, геометрія, астрономія та музика). Ця шкільна практика була розповсюджена і на українських землях, зокрема в організованих братських школах. Музика входила до складу «основних наук» також у Переяславському колегіумі та Києво-братській колегії. Студенти цих навчальних закладів володіли вокальними навичками, а також музичними інструментами [8, с. 214–216].

У другій половині XIX століття в Україні спостерігається: опанування професійною музичною культурою української народної пісні; тенденція до організації спеціальних музичних навчальних закладів; розгортання музично-освітньої роботи та активізація хорового руху. Музичній, зокрема вокально-хоровій освіті відводилося чільне місце. Хоровий спів вивчався майже у всіх навчальних закладах України, що свідчить про усвідомлення глибокого культуро-творчого впливу хорового мистецтва на формування особистості.

Так, навчання музиці у Київському інституті шляхетних дівчат, заснованому у 1836 році, здійснювалося протягом усього терміну навчання (6 років) за спеціальною «Програмою музичного курсу в інститутах Відомства закладів Імператриці Марії». У цьому документі сформульовано сутність та основні положення музично-педагогічної освіти того часу, основною метою якої була підготовка учениць до викладання елементарних музичних знань. Наскільки ґрунтовною була музична освіта свідчить кількість занять: хоровий спів – 6 годин на тиждень, церковний спів – 2 години, інструментальна гра – 4 години [9, с. 166].

У XIX ст. мистецька освіта у вигляді вокально-хорового навчання становила важливий елемент професійної підготовки майбутнього педагога у таких педагогічних навчальних закладах, як учительські семінарії та учительські інститути. Як свідчить А. Омельченко, навчальним планом передбачалось вивчення хорового співу, теорії музики і сольфеджіо, гри на музичних інструментах. Також істотне місце відводилося хоровому мистецтву у гімназіях. Характерною для цих занять була спрямованість на формування розвиненого смаку учнів [9, с. 167].

В. Попова визначає своєрідність поглядів видатних вітчизняних педагогів та представників культури кінця XIX – початку XX ст. на сутність естетичної підготовки вчителів. Автор указує, що у роботі педагогічних курсів України майже з самого початку їх діяльності був уведений предмет «Методика співу». Слухачами курсів ставали вчителі початкової школи, які зазвичай не мали співацького досвіду, тому перед викладачами поставало завдання: «по-перше, навчити самих вчителів основ мистецтва співу, по-

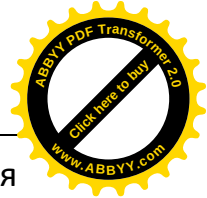
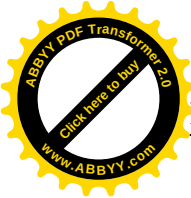

друге, сформувані уміння викладати спів у початковій школі» [10, с.100]. Зміст музично-педагогічної підготовки вчителів складався з відомостей щодо елементарної теорії музики, знань та умінь методики викладання співу учням початкової школи, створення та організації хорів, розвитку та саморозвитку виконавських здібностей.

Науковцем виявлено, що упродовж досліджуваного періоду під впливом естетико-педагогічних поглядів видатних освітян (М. Леонтовича, С. Миропольського, В. Острогорського, К. Стеценка, М. Сумцова, М. Румянцева, С. Русової, К. Ушинського) формувалися концептуальні засади естетичної підготовки педагогів, в тому числі музичної [10, с. 181, 182].

Аналіз наукових джерел засвідчує, що вища школа протягом тривалого часу використовувала музичне мистецтво як невід'ємну складову підготовки майбутніх учителів немусичних спеціальностей. У своєму дисертаційному дослідженні І. Цебрій актуалізує проблему дидактичних засад використання музичного мистецтва у професійній підготовці майбутніх учителів історії. Як то: відбір навчального матеріалу з урахуванням поліваріантності і синтезу в системі підготовки майбутніх учителів історії; структурування змісту навчання з опорою на використання альтернативних підручників і посібників, додаткових спецкурсів, авторських розробок і методичних рекомендацій; проблемно-пошуковий виклад теоретичного і практичного матеріалів; використання дослідницьких методів навчально-пізнавальної діяльності студентів. Автор розглядає педагогічний досвід використання музичного мистецтва у процесі викладання історичних тем протягом XIX–XX століть; аналізує педагогічні можливості щодо використання музичного мистецтва, висвітлює його функції, «а саме: музичне мистецтво поглиблює змістовий компонент навчання; стимулює позитивне ставлення до предмета, одухотворює матеріал і посилює роль персоналізації в історичному процесі; виступає компонентом діагностичного контролю за якістю знань, умінь і навичок; визначає форму проведення занять; реалізує індивідуальні можливості кожного студента; виступає засобом психотерапевтичного впливу на особистість» [12, с. 14].

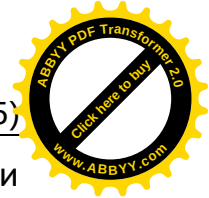
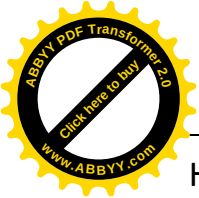
Дослідження О. Шумської присвячені ретроспективному аналізу становлення і розвитку теорії і практики естетичної підготовки студентів-майбутніх учителів у Харківському університеті в другій половині XIX – на початку XX століття. Автором встановлено, що академічна діяльність з естетичної підготовки студентів, зокрема й майбутніх учителів, здійснювалась шляхом використання естетико-розвивальних можливостей змісту навчальних дисциплін та організаційних форм і методів навчання [14, с. 11].

У розвідках М. Маріо здійснено цілісний науковий аналіз виховання молоді засобами православної духовної музики в закладах освіти України кінця XIX – початку XX століття як соціально-педагогічного феномена, охарактеризовано моральну, естетичну та громадянсько-патріотичну виховну сутність православної духовної музики; встановлені і класифіковані провідні тенденції; виявлені основні чинники (методи, форми, види діяльності, умови) виховання молоді в церковнопарафіяльних школах, гімназіях, учительських семінаріях, народних та єпархіальних училищах; доведено позитивний вплив українських духовних піснеспівів на етнопедагогіку, національно-культурні виховні традиції, українську і російську музично-педагогічні культури. Автор зазначає, що духовні піснеспіви були включені до навчального плану, у позакласну й позашкільну роботу. А у Полтавському єпархіальному жіночому училищі, крім високохудожнього співу в хорі, учениць навчали гри на роялі, фісгармонії та скрипці [5, с. 8–11].

Дослідження В. Кузьмічової присвячені динаміці становлення та розвитку ідей, змісту, форм і методів теорії та практики музичної освіти студентів педагогічних навчальних закладів України (1917–1933 рр.). У своїх пошукуваннях науковець визначає й аналізує головні складові змісту музичної освіти майбутніх музичних працівників різного профілю: теоретичні музичні та загальнопедагогічні знання; спеціально-методичні знання, уміння та навички; формування педагогічної майстерності майбутніх музпрацівників. Так на інструкторсько-педагогічних факультетах музично-драматичних інститутів викладались: наукові основи теорії музики, гармонії, акустики та аналізу музичних форм; на факультетах соціального виховання ІНО – історія та теорія музики і співів; вищих педагогічних курсах – теорія музики і співів. Ці навчальні предмети були спрямовані на створення наукової бази викладання музики в школах і педагогічних освітніх закладах. «На інструкторсько-педагогічних факультетах музично-драматичних інститутів вивчали методику постановки голосу та музичного виховання, формували уміння й навички гри на інструментах та ритміки рухів; на факультетах соціального виховання ІНО – методику музичного та соціального виховання, хорового та шкільного співу, сольфеджування з методичними рекомендаціями, диригування студентським, шкільним хором та оркестром; на вищих педагогічних курсах – методику дитячих ігор, малювання, музики та співів і хоровий спів» [3, с. 8–9].

Автор аналізує теоретичні та спеціально-методичні матеріали, розроблені заступником головного інспектора педагогічної освіти

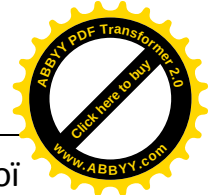
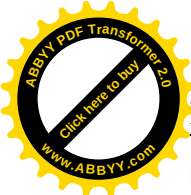
Наркомосу України М.Шатуновим та професором педагогіки С.Семковським, який подав на розгляд пленуму Державного науково-методичного комітету Наркомосу роботу «Про уніфікацію педагогічних дисциплін у педзакладах» (1927). Найбільш доцільним для факультетів соціального виховання він вважав цикл психолого-педагогічних дисциплін. Крім цього, пропонував увести допоміжні дисципліни, такі як малювання, співи, музика, ліплення та аплікація [3, с. 9].

Значним внеском у вивчення становлення і розвитку музично-педагогічної освіти в Україні стали дослідження Т.Танько, яка у своїх наукових розвідках обґрунтовує систему музично-педагогічної підготовки вчителів, аналізує навчально-виховний процес вітчизняних педагогічних закладів у 20–80-ті роки. Зокрема, автор розглядає музичну підготовку вчителів з другою спеціальністю «учитель співів» на базі філологічних факультетів педагогічних інститутів, що почала здійснюватися з 1956/57 навчального року. Поряд із розробленням структури діяльності цих факультетів вирішувалося й питання змісту підготовки вчителів цієї спеціальності. Серед предметів, що включалися у навчальні плани були такі: диригування і читання партитур, сольний та ансамблевий спів, спеціальний інструмент [11, с. 83–85, 152, 190].

Поряд з філологічними факультетами музично-педагогічну освіту з 1956 року надавали також у педагогічних інститутах і факультети з підготовки вчителів початкових класів. У 70-ті роки відбувалися активні пошуки нових шляхів поліпшення цієї підготовки. Серед предметів були історія музики, хоровий спів, диригування, індивідуальні заняття [11, с. 154–155].

У вітчизняній та зарубіжній педагогічній науці проводяться ґрунтовні дослідження, що стосуються музичної освіти за кордоном. Так, у своїх наукових працях Г. Ніколаї докладно розкриває теоретико-методологічні засади сучасної музично-педагогічної освіти в Польщі. Фундаторами теорії естетичного виховання, яка стала результатом інтенсивної полеміки польських філософів і педагогів-науковців у сфері художньої освіти минулого століття, науковець називає Стефана Шумана, Богдана Суходольського, Станіслава Осовського, а також Романа Інгардена, Зофію Ліссу та Ірену Войнар [7, с. 134–148].

Заслужують на увагу дослідження останніх десятиріч щодо естетичного (у тому числі музичного) виховання випускників у системі вищої педагогічної освіти. Так, праці В. Швирки присвячені проблемі естетичного виховання студентів-філологів засобами мистецтва. Створена науковцем система естетичного виховання студентів-філологів засобами мистецтва

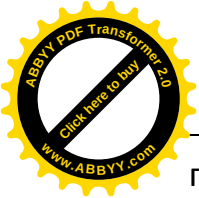

поєднує освіту і виховання, процеси самовиховання і самостійної художньої творчості, а також науково-дослідницьку діяльність студентів. Автором виокремлено основні педагогічні умови впровадження цієї системи: інтегрування мистецтва у всі форми професійної підготовки спеціалістів; реалізація принципу діалогу культур; створення багатогранного художньо-естетичного середовища, «естетичної логосфери» у процесі викладання дисциплін філологічного циклу; здійснення поетапної естетичної підготовки майбутнього вчителя засобами мистецтва [13, с. 18].

Серед комплексу педагогічних умов формування ціннісного ставлення до навчання в учнів початкових класів школи-комплексу естетичного виховання С. Лупінович називає підвищення професійної педагогічної компетенції вчителів, що допомагає охопити всі етапи становлення особистості учня і забезпечувати формування ціннісних орієнтацій до пізнання предметів, ціннісного ставлення до учіння і навчання з усіх предметів [4, с. 16].

В. Вергуною запропонована методика формування досвіду ціннісного ставлення до музичного мистецтва майбутніх учителів початкових класів і музики у процесі їх фахової підготовки. Дослідниця доводить, що формування досвіду такого ціннісного ставлення полягає у набутті музичних вражень; засвоєнні знань; активізації особистісних переживань студентів, залученні їх до сприймання й оцінки художніх творів; організації музично-творчої діяльності, спрямованої на пошук і виявлення особистісних цінностей [2].

Висновки. Отже, ми дійшли висновку, що музично-естетичному та музичному вихованню майбутніх учителів немусичних спеціальностей завжди надавалося вагоме значення. Історія вітчизняної педагогіки має позитивний досвід музичного виховання й навчання з метою всебічного розвитку молоді, їх духовності, професійного становлення. Так, наприкінці XIX – початку XX століть здійснювалося виховання молоді засобами православної духовної музики в початкових церковнопарафіяльних школах, гімназіях, учительських семінаріях, народних та єпархіальних училищах; у цей же час на педагогічних курсах велася естетична підготовка вчителів засобами музичного мистецтва; у 20–30 роки минулого століття музично-педагогічна освіта надавалася на інструкторсько-педагогічних факультетах музично-драматичних інститутів і технікумів та на факультетах соціального виховання в інститутах народної освіти і педагогічних технікумах; у 50–60 роки у педагогічних вузах музична підготовка велася на факультетах широкого профілю (філологічних та історичних). Наразі актуалізується

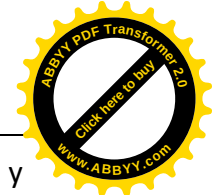
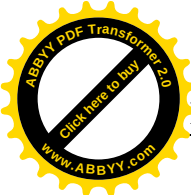

проблема естетичного виховання засобами музичного мистецтва студентів-філологів та істориків, майбутніх учителів початкових класів.

Проведене дослідження не вичерпує проблеми розгляду історичного аспекту музичної підготовки майбутніх учителів. Відкривається перспектива більш детального вивчення позитивних та негативних особливостей генези музичної підготовки студентів педагогічних університетів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Болгарський А. Г. Психолого-педагогічні аспекти формування майбутніх вчителів музики / А. Г. Болгарський // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць / Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 26-27 квітня 2007 року. – К. : НПУ, 2007. – Вип. 4 (9). – С. 4–7.
2. Вергунова В. С. Оцінна діяльність як складова фахової підготовки майбутніх учителів музики початкової школи / В.С. Вергунова // Теоретико-методичні проблеми підготовки студентів до естетичного виховання учнів початкових класів. – Чернівці : ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка, 2010. – Випуск 8. – С. 19–21.
3. Кузьмічова В. А. Музична освіта студентів педагогічних навчальних закладів України (1917–1933 рр.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / В. А. Кузьмічова. – Харків, 2000. – 20 с.
4. Лупінович С. М. Формування ціннісного ставлення до навчання в учнів початкових класів школи-комплексу естетичного виховання : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання» / С. М. Лупінович. – Тернопіль, 2006. – 22 с.
5. Маріо М. Д. Виховання молоді засобами православної духовної музики у закладах освіти України (кінець XIX – початок XX століття) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / М.Д. Маріо. – Харків, 2000. – 19 с.
6. Михайличенко О. В. Основи загальної та музичної педагогіки: теорія та історія : навч. посібник для студентів музичних спеціальностей / О.В. Михайличенко. – Суми : Вид-во «Наука», 2004. – 210 с.
7. Ніколаї Г. Ю. Музично-педагогічна освіта в Польщі: історія та сучасність : Монографія / Г. Ю. Ніколас. – Суми : СумДПУ імені А.С.Макаренка, 2007. – 396 с.
8. Овчарук О. В. Становлення мистецької освіти на Переяславщині в контексті національно-культурного поступу України XVIII-XX століть / О. В. Овчарук // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць. – К. : НПУ, 2004. – Вип. 1 (6). – С. 211–217.
9. Омельченко А. І. Розвиток музичної освіти в Україні (друга половина XIX століття) / А.І. Омельченко // Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 14. Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. праць / Матеріали II Міжнародної наук.-практ. конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 26-27 квітня 2007 року. – К. : НПУ, 2007. – Вип. 4. (9). – С. 165–168.
10. Попова В. Л. Естетична підготовка вчителів у діяльності педагогічних курсів Слобожанщини (кінець XIX – початок XX ст.) : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук / В. Л. Попова. – Харків, 2004. – 204 с.
11. Танько Т. П. Музично-педагогічна освіта в Україні / Т. П. Танько. – Харків : Основа, 1998. – 192 с.

12. Цебрій І. В. Дидактичні засади використання музичного мистецтва у професійній підготовці майбутніх учителів історії : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / І. В. Цебрій. – К., 2002. – 22 с.

13. Швирка В. М. Естетичне виховання майбутнього вчителя-філолога засобами мистецтва : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / В. М. Швирка. – Луганськ, 2003. – 20 с.

14. Шумська О. О. Естетична підготовка майбутніх учителів у Харківському університеті (друга половина XIX – початок XX ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки» / О. О. Шумська. – Харків, 2007. – 22 с.

РЕЗЮМЕ

Л. В. Пушкар. Музыкальная подготовка студентов педагогических университетов: исторический аспект.

В статье актуализуется вопрос исторического развития и особенностей музыкального воспитания в разные выдающиеся периоды прошлых столетий; представляется сравнительно-исторический анализ научных работ и нынешнего положения музыкальной подготовки будущих учителей немusical специальностей в высших учебных заведениях; освещается проблема музыкально-эстетического воспитания студентов педагогических университетов как неотделимого компонента их профессионального мастерства.

Ключевые слова: музыкальное воспитание, музыкальная подготовка, будущие учителя, историческое развитие.

SUMMARY

L. Pushkar. The musical training of future teachers: historical aspect.

In the article it is actualized a question of a historical development and features of musical bringing up in different famous periods of past centuries; it is represented a comparatively historical analyze of scientific works and present position of future teacher's musical preparation of not musical specialties in higher schools; shown a problem of musical esthetic student's bringing up of pedagogical universities as integral component of their professional mastering.

Key words: musical upbringing, musical training, future teachers, historical development.

УДК 7/038/21^37(477)

Н. В. Сулаєва

Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

АРТЕФАКТИ НЕФОРМАЛЬНОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

На основі аналізу артефактів української культури з найдавніших часів до кінця XIII століття (періоду Київської Русі) у статті обґрунтовується авторський погляд на архетипи вітчизняної освіти та розвиток на теренах нашої держави мистецької освіти, формальної і неформальної художньої освіти.

Ключові слова: неформальна мистецька освіта, артефакти, архетипи, Київська Русь.